

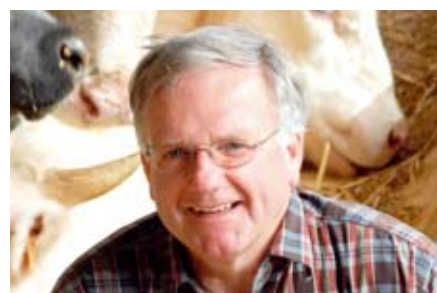
Ignace Moyaert:
'Als bepaalde organisaties dreigementen gaan uiten, haken fokkers niet alleen af, maar gaan ze juist tegenwerken'

Werken aan draagvlak

Verminderen van keizersneden vraagt om stieren, informatie en vooral voorlopers

Een koe fokken die natuurlijk bevalt, is een grote uitdaging voor de superbevelede rassen. Fokwaarden voor brede, hoge bekkens bij koeien zijn er niet, ook is onbekend hoeveel bespierung dit gaat kosten. Maar de vraag is vooral: wie neemt het voortouw?

Drie werkgroepen zochten het afgelopen jaar naar oplossingen voor de keizersnedeproblematiek. Op 6 december kwamen ze bij elkaar en bespraken vleesveehouders, onderzoekers, LTO en dierenbescherming aanbevelingen om in 2008 aan de slag te gaan. De werkgroepen 'veehouder en fokkerij' leverden concrete aanbevelingen op.

Ko Brooijmans:
'Maak een rubriek natuurlijk afkalfende koeien en natuurlijk geboren dieren op de keuring'

De fokkerij bewandelt twee sporen om meer natuurlijke geboorten te stimuleren. Ten eerste is het belangrijk om het formaat van het kalf in de hand te houden. Ten tweede wil de fokkerij werken aan ruimere bekkenmaten van de koeien en daarmee fokken op koeien met flinke skeletafmetingen. 'Alleen fokken op kleine kalveren maakt het probleem uiteindelijk groter doordat je dan te kleine moederdieren fokt', aldus Ignace Moyaert, secretaris van het Belgisch-witblauwstamboek in Nederland. Moyaert maakte een analyse van fokwaarden van zo'n 750 stieren. 'Selecteer je een stier die neutraal of een minnetje in geboortegewicht geeft en een plus in gestalte, dan krijg je meteen een stier die een afname van bespierung geeft.' Hij gaf aan stieren over te houden die eind jaren tachtig, midden jaren negentig populair waren. 'Binnen de meest recente fokkerij vind je deze stieren niet. Kortom, we hebben ze niet voor het uitkiezen.'

S-klasse voorwaarde

Een heikel punt in de discussie kwam naar voren. De fokkers willen geen concessies doen aan de superieure kwaliteit

van hun vleesvee om zo natuurlijke geboorten te bevorderen. 'De S-klasse maakt ons ras rendabel, populair en gewild bij slagers. Dit behouden is een essentiële voorwaarde.'

Toch deden de leden van de werkgroep een aantal aanbevelingen. Als eerste was het advies een fokdoel te adopteren dat een 'benig geboortekanaal fokt dat ruim genoeg is voor een kalf van 45 kilo.' Daarnaast stelden ze voor systematisch de bekkens van de dieren te gaan meten. 'Zo kunnen we controleren of de fokkerij vooruitgaat en is het mogelijk de de koeien met ruimere bekkens aan te wijzen die gemakkelijk kalven.' De vraag bleef open wie dat zou kunnen doen. 'Dat is wellicht ook een taak voor niet-veterinair', opperde Moyaert, verwijzend naar bijvoorbeeld bedrijfsinspecteurs die regelmatig op de bedrijven komen. De binnenbekkenmaten aan de buitenkant meten blijkt overigens onbetrouwbaar. 'Dat heeft slechts een correlatie van 20 tot 25 procent', vertelde onderzoekster Iris Kolkman.

Het volgende advies was: 'Zet een fokwaardeschatting op voor het kenmerk binnenbekkenmaten.' Op deze manier kan er een selectie-index komen waarbij geboorteverloop, hoogtemaat en bijvoorbeeld ook de binnenbekkenmaten verwerkt zijn. Zo kan onderscheid gemaakt worden tussen stier A en stier B en kunnen veehouders hun keuze bepalen.

Verder noemde Moyaert de zorg over het draagvlak. 'Zorg voor positieve aandacht, een realistisch perspectief en voorkom

doemscenario's', somde hij op. 'Als bepaalde organisaties dreigementen gaan uiten, haken fokkers niet alleen af, maar gaan ze juist tegenwerken.'

Om fokkers echter de handvatten te geven om ook daadwerkelijk aan de slag te gaan met de fokkerij van meer natuurlijke geboorten moeten ze wel de beschikking hebben over goede informatie. Daarvoor verwees Moyaert naar de laatste aanbeveling: 'Verbeter het fokprogramma om zo te zorgen voor een effectievere selectie met voldoende geregistreerde dieren.'

Het perspectief is wat de Vlaming betreft hoopvol. Over tien jaar is het aantal keizersneden bij oudere koeien verminderd met vijftig procent. Voor de verbeterd roodbonten schatte Moyaert deze termijn op vijftien jaar aangezien het om een kleinere populatie gaat met meer natuurlijk dekkende stieren die daardoor wat meer gehandicapt zijn bij de gegevensverzameling. Voor de jongere dieren (van twee jaar oud) verwacht hij een vermindering van het aantal keizersneden met twintig tot dertig procent. Aangezien de politiek een snelle 'bedrijfstak' is, haalde Moyaert de voorspelling iets dichterbij. 'Ik verwacht een verlaging van tien procent in 2010.'

15% vleesveeprobleem

En hoe zit het bij de veehouders. Is daar genoeg draagvlak? Ja, aldus Ko Brooijmans, voorzitter van de vakgroep rundvlees bij LTO. Hij begon zijn betoog met het opsommen van voorbeelden waarom

de vleesveehouderij zoveel diervriendelijker is dan de andere vormen van vleesproductie, zoals pluimvee en varkens. 'Onze dieren lopen in het stro, een aantal maanden bij de moeder in de wei en dan onderhouden ze vaak ook nog natuurterreinen. Er zijn in onze sector weinig pijnpunten.' Alleen de keizersnede dan. 'En dat heeft betrekking op slechts vijftien procent van al het Nederlandse vleesvee, het gaat dus om uitzonderingen.' Brooijmans schetste ook de sterke punten van het luxe vleesvee, dat hij ook zelf in de stal heeft lopen. Ze geven mager, gezond en mals vlees dat buitengewoon efficiënt geproduceerd wordt omdat de dieren een hoge voederefficiëntie hebben. 'Daarbij brengen ze ook nog 0,50 tot 0,75 cent per kilo geslacht gewicht meer op.'

Hij gaf aan dat de superbespierge vleesrassen voortkomen uit een soort cultuur en dat het een cultuurverandering vraagt bij de veehouder om met meer natuurlijke geboorten te gaan werken. 'Het vraagt om een verandering tussen de oren.' Veehouders moeten gestimuleerd worden om na te denken. Ze moeten goede voorlichting en begeleiding krijgen om zo onzekerheden weg te nemen. Hij wees erop dat er veel drempelvrees bij vleesveehouders is. 'Ze weten dat de druk toeneemt, maar ze willen hun verantwoordelijkheid wel nemen.'

Ook op de keuring

De werkgroep deed zeer concrete aanbevelingen: houd informatiebijeenkomsten

over natuurlijke geboorten, zorg ervoor dat kennis wordt overgedragen en stimuleer zo een fundamentele beweging. Ontwikkel een systematiek en een handleiding, zodat veehouders een verantwoorde keuze kunnen maken voor meer natuurlijke geboorten. Ontwikkel een registratie voor de veehouders. Zorg voor voorlichtingsmateriaal over hoe dieren te selecteren zijn om tot minder keizersneden op het bedrijf te komen.

Een andere aanbeveling is het in de 'spotlight' zetten van bedrijven die al goede resultaten halen. 'Zorg voor reportages van die bedrijven om zo collega's te laten zien hoe het anders kan', vertelt Brooijmans, die de keuringen opnoemde als hét platform om een ander geluid te laten horen. 'Maak een rubriek natuurlijk afkalfende koeien en natuurlijk geboren dieren. Deze beweging mis ik helemaal als ik in Libramont vijf stieren op kop zie staan en geen verschil zie tussen nummer één en nummer vijf.'

Daarnaast is het voor veehouders van belang ondersteuning te krijgen in het management. Brooijmans en zijn werkgroep pleiten voor meer onderzoek naar de beste manier van opfokken en de ontwikkeling van voorlichtingsmateriaal voor optimale voeding in de dracht.

Eigen koers

In Vlaanderen is er een luisterend oor voor de kritiek op het structureel uitvoeren van de keizersnede, maar in Wallonië moet je 'de motor van je auto laten lopen om snel weer weg te kunnen rijden', reageert Moyaert. Gaat Nederland in deze kwestie zijn eigen koers varen zonder de steun van moederland België?

Alice Booij